

Обліково-аналітичний аспект антикризового управління запасами будівельних підприємств

Бреславська Г. М., Харківська національна академія міського господарства

В умовах світової економічної кризи особливо важливим є управління підприємством з метою ефективного використання ресурсів і забезпечення життєдіяльності підприємства. Зокрема, це стосується підприємств будівельної галузі, які в 2008 р., порівняно з 2007 р., скоротили обсяги будівництва на 16%. Оскільки запаси є досить вагомою статтею активів будівельних підприємств, то доцільно буде розглянути обліково-аналітичне забезпечення управління запасами, без правильної організації якого неможливо ефективно управляти підприємством і тим самим впливати на результативність діяльності підприємства.

Проблемами обліково-аналітичного забезпечення управління запасами займаються багато українських і зарубіжних вчених: Ф.Ф. Бутинець, О.П. Кундря-Висоцька, О. М. Приймачок, І. І. Афанас'єва, О. В. Басенко та інші. Проте, ще дуже багато питань залишаються невирішеними і потребують подальшого дослідження. Значна увага приділяється організації обліку запасів взагалі без врахування галузевої специфіки, зокрема для будівельних підприємств.

Способи відображення в синтетичному і аналітичному обліку фактичної собівартості виробничих запасів давно відпрацьовані теоретично і практично. Це означає, що завдання бухгалтера будівельного підприємства полягає у тому, щоб вибрати такий спосіб організації обліку запасів, який найбільше відповідає умовам діяльності підприємства.

Незалежно від системи обліку запасів, на практиці виникає проблема оцінки вибуття запасів, оскільки собівартість їх надходження в різних періодах різна. П(С)БО9 “Запаси” передбачає застосування п'яти методів оцінки вибуття запасів. Тому бухгалтери будівельного підприємства повинні самостійно вирішувати, як здійснювати аналітичний облік виробничих запасів, враховуючи при цьому специфіку діяльності підприємства.

Необхідними передумовами правильної організації обліку запасів є: раціональна організація складського господарства; розробка номенклатури запасів; наявність інструкції з обліку виробничих запасів; правильне групування (класифікація) запасів; розробка норм витрачання запасів.

Основними завданнями організації обліку запасів на будівельному підприємстві є:

- контроль за повним і своєчасним оприбуткуванням матеріальних цінностей та їх збереженням за місцями зберігання;
- відповідність складських запасів нормативам;
- раціональна оцінка виробничих запасів;
- розрахунок фактичної собівартості витрачених матеріалів та їх залишків за місцями зберігання і статтями балансу;
- регламентування складу собівартості продукції.

У процесі аналізу виробничих запасів необхідно враховувати наступне: оцінку структури запасів; визначення питомої ваги виробничих запасів у структурі оборотних активів; визначення частки запасів у загальній сумі робочого капіталу; аналіз ефективності використання запасів підприємства; визначення проміжку часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів від реалізації виробленої з них продукції. Завершальним етапом аналізу виробничих запасів є розробка пропозицій щодо підвищення періоду обороту виробничих запасів та оптимізація розміру виробничих запасів на підприємстві.

Отже, раціональне організаційно-аналітичне забезпечення управління запасами дозволить не тільки зменшити втрати від утримання надлишкових запасів, а й дасть можливість вивільнити значну частину коштів, що може бути використана в інвестиційній та фінансовій діяльності підприємства.